

statte det heromhandlede Tab. Et andet Spørgsmaal er det jo imidlertid, om ikke Rigsdagen og Regjeringen ville anse sig moralsk forpligtede til at erstatte et saadant Tab, idet det dog er meget tungt for dem, der derved have mistet en Del af eller maaske hele deres Formue, hvormed jeg iøvrigt ikke veed noget Nærmere, da jeg jo ikke kjender det specielle Forhold. Jeg er ligeledes enig med den ærede Minister i, at det kunde være meget farligt at give en saadan Lov om Erstatning i al Almindelighed. Men jeg skal henkaste som en Tanke, om ikke den høitærede Justitsminister tror, at det lod sig gjøre ved en Lovbestemmelse i det Hele at indføre et stærkere Tilsyn med Stiftesvesenet. I det her omhandlede Tilfælde maa jo enten Tilsynet have været svagt, eller ogsaa maa Bogføringen have været falsk; ellers vilde en saadan Underbalance som den, hvormed der er Tale, ikke have kunnet opstaa. Jeg betvivler meget, at den er opstaaet i en meget kort Tid. Jeg tror, at det vilde være rigtigt, hvis der blev truffet en saadan Lovbestemmelse, hvorved der kom et Tilsyn tilstede ud af Folket selv, der skal betroe Stiftesforvalteren sine Midler. Jeg veed godt, at det vil kunne se lidt underligt ud at sætte Statens Embedsmænd under Folkets Tilsyn, men det kan dog paa den anden Side ikke negtes, at det ogsaa er noget haardt, at Befolkningen skal kunne risi ere at miste sine Formuer derved, at Statens Embedsmænd ere uredelige, eller derved, at det Tilsyn, som der skulde føres, ikke bliver fort, som det burde. Jeg kaster naturligvis ikke hermed nogen Skyld over paa nogen enkelt Mand. Hvis saa var, vilde der jo være een Mand endnu, der kunde komme til at erstatte det paagældende Tab. Men saalænge som Sagen ikke foreligger mere klar for mig, end den for Tiden kan foreligge for Enhver, kan jeg, som sagt, naturligvis ikke danne mig nogen Mening om, hvorvidt der har været en fejlagtig Bogføring eller et svagt Tilsyn.

Rellemann: Jeg vil blot tillade mig nogle faa Bemærkninger i Anledning af en Ytring, der fremkom fra den ærede Interpellant, den nemlig, at der skulde være noget

særdeles Giendommeligt tilstede i den her omhandlede Art af Tilfælde, fordi man er nødt til at betroe Stiftesforvalteren de hos ham bevoende Midler. Jeg tror ikke, at der derfor er noget Giendommeligt tilstede ved dette Forhold. Det gjælder nemlig overhovedet om Statens Forhold overfor den Enkelte, at han er nødt til at finde sig i de Indgreb fra dens Embedsautoritetens Side, som foregaa. Det er meget sjældent, at der kan være Tale om, at man ligeoverfor Staten har Valget imellem, om man vil eller ikke vil, og derfor tror jeg netop heller ikke, at det her berørte Spørgsmaal lader sig afløse fra det almindelige Spørgsmaal, som den høitærede Justitsminister fremhævede, nemlig, om Staten overhovedet kan og skal paatage sig Ansvar for de retsstridige, skadegjørende Handlinger, som blive tilføiede Enkeltmand af dens Embedsmænd under Udførelsen af deres Embeder. Naar man tænker sig det Tilfælde, at en kriminel Undersøgelsesdommer lægger Beslag paa en Mand's Eiendele, saa have vi ogsaa der et Tilfælde, hvori det ikke beror paa den Paagældende selv, om han vil inklade sig med Staten eller dens Embedsmænd eller ikke, og i det nævnte Tilfælde vil derfor den samme Betragtning føre til, at han skal have Erstatning, hvis de fra ham selvestrerede Midler blive borte. Paa samme Maade forholder det sig ogsaa, naar man skal have Udfærdigelses besørgeede angaaende Skjode og Pantvesenet. Der er det ogsaa klart, at man ikke har Valget imellem, om man vil inklade sig med den paagældende Embedsmand eller ikke. Man er nødt til at gjøre det, og man maa gennemgaa de foreskrevne Former, og der vil altsaa ogsaa, naar vedkommende Bestyrer af Forsømmelighed eller med Villie indlader at meddele Dplysning om tidligere Behæftelser og deslige, hvorved der kan lides meget store Tab, den Betragtning komme frem, at disse Tab lides ved Benyttelsen af en Statsinstitution, som man ikke kan lade være at benytte. Jeg skal ikke tale videre om, at saadanne Tilfælde jo ogsaa kunne forekomme paa flere Punkter af den civile Retsspleie. Naar man saaledes maa stille Fogden Sikkerhed for Følgerne af en begjært Arrest og den som Sikkerhed derfor still-